

Ανοιχτό βιβλίο **ΑΓ**

Ερωτας σε δεκαπέντε άσεμνες στάσεις

► Του **ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗ ΣΑΪΝΗ**

ΜΠΟΡΕΙ Η ΑΝΑΛΥΤΙΚΗ δύναμη και το εύρος της αφηγηματικής αναπνοής του Ανυφαντάκη, ολοφάνερα πλεονεκτήματα της πρώτης του εμφάνισης, να έδειχναν προς τη θάλασσα του μυθιστορήματος, ο ίδιος, ωστόσο, μετά τη νουβέλα «Οι αλεπούδες στην πλαγιά» (Πατάκης), επιλέγει να «συγκρατήσει» τα αφηγηματικά του προσόντα και δοκιμάζεται πάλι στη μικρή φόρμα, αυτή τη φορά στο διήγημα.

Συνεχίζοντας αποσπασματικά τον προβληματισμό της νουβέλας, η συλλογή περιλαμβάνει δεκαπέντε υποφωτισμένα ή σκοτεινά, σοβαρά ή παρωδιακά, συγκρατημένα βωμολοχικά ή και ακραία ερωτικά διηγήματα, υποβλητικής δύναμης, εσωτερικής έντασης και προωθημένης τεχνικής, τα οποία καλύπτουν μεγάλο εύρος της ανθρώπινης ερωτικής επιθυμίας και των επιπονημάτων της, πολιορκώντας εκείνο τον «εύθραυστο σκοτεινό

πυρήνα» (Αντρέ Μπρετόν) όπως κάνει το είδος της ερωτογραφίας εδώ και χιλιάδες χρόνια.

Σήμερα, ωστόσο, χρόνια μετά την έξαρση του ερωτικού λόγου και τη σεξουαλική επανάσταση, το «άσεμνο» αποτελεί μια πιο γενική κατηγορία, η οποία περιλαμβάνει κάθε κείμενο με τολμηρή θεματολογία που αγωνίζεται να μετατρέψει τον έρωτα σε λογοτεχνία. «Ένα σώμα λέξεων γυρεύει την προσέγγιση ενός άλλου σώματος λέξεων», λέει ο Κάρλος Φουέντες. Αυτό γίνεται με πολλούς τρόπους. Δίπλα στην κατάφαση στον σεξουαλικό έρωτα με τον τρόπο της πορνογραφίας ή της φροϊδικής θεωρίας υπάρχει χώρος για τον παθιασμένο (όχι σεξουαλικό) έρωτα ενός Μπαρτ, αλλά και για τον εκρηκτικό λανθάνοντα ερωτισμό που «κυοφορείται, καταπιεσμένος, σαν τη λάβα στις κοιλιές των φαιστειών» (Αχιλλέας Κυριακίδης).

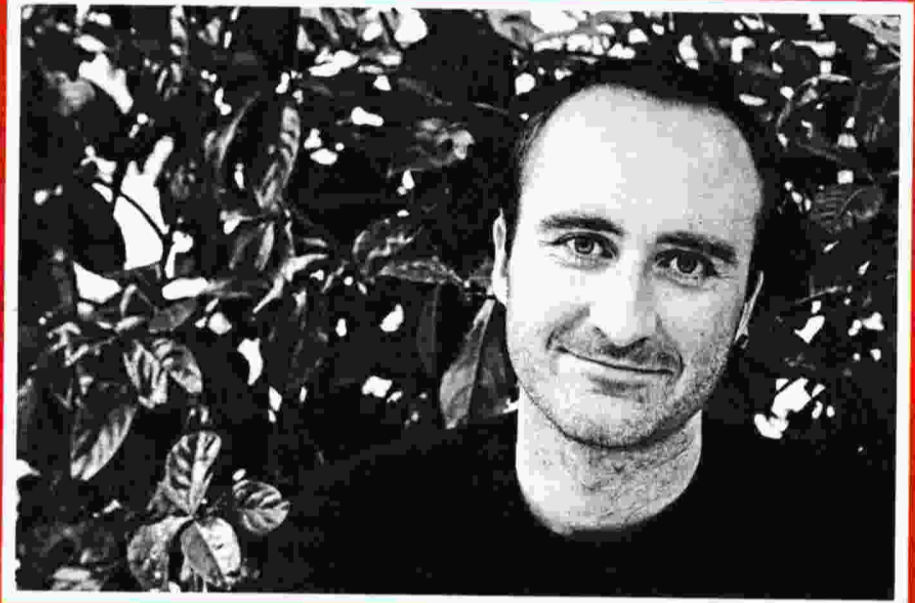
Ο Ανυφαντάκης κινείται ελεύθερα, πάνω-κάτω, σε όλη την κλίμακα. Χωρίς να αναλύει απλουστευτικά ή να δείχνει δι-

δακτικά, ανατέμνει στο εργαστήριο του δεκαπέντε καθημερινές, σχεδόν ασήμαντες, περιπτώσεις «σκληρών» ή «δύσκολων», αλλά και, παρ' όλα αυτά, «όμορφων» ερώτων... Η καθημερινότητα αποκαλύπτει την αθέατη πλευρά της. Τι κρύβεται στα ενδότερα της κρεβατοκάμαρας αλλά και στα εσώψυχα των ανθρώπων της διπλανής πόρτας οι οποίοι κυριεύονται από τον γνωστό δαίμονα που, όπως οι συνάδελφοί του, είναι πληθυντικός, πολυπρόσωπος και πολύτροπος. Και να το πυρηνικό κέντρο της συλλογής: πόθος για κάτι που ίσως υπήρξε, ίσως όχι, νοσταλγία για παλιές ερωτικές ιστορίες που χάθηκαν χωρίς να βιωθούν ή βιώθηκαν για να καθούν – σε τελική ανάλυση, το εξ ορισμού, ίσως, ανανταπόδοτο και ανεκπλήρωτο του έρωτα...

Με γλώσσα τολμηρή ή υπαινικτική, όμως πάντα απενεχοποιημένη και δικαιωμένη από το αποτέλεσμα, τα διηγήματα, που στηρίζονται γερά στον ρεαλισμό, δημιουργούν στο σύνολό τους έναν αληθοφανή κόσμο

γεμάτο πάθη και πόθους, νευρώσεις και ερωτικά άγχη, όλα τους μεταφορικά αισθήματα ενός εσωτερικού συναισθηματικού ή υπαρξιακού σκοταδιού.

Σταθερός παραμένει, εφ' όρου ζωής, ο τρίτος πόλος ενός ερωτικού τριγώνου («Ο Σωτήρης δεν παντρεύτηκε»), μια αλλοδαπή οικιακή βοηθός μοιράζει αφειδώς σε έναν ηλικιωμένο πατέρα και τον γιο του τη χαρά του έρωτα και ανταμείβεται όπως αρμόζει («Ο δρόμος για τον παράδεισο»), μια καταθλιπτική έφηβη («Εκδρομή») κι ένας ανώριμος δεκαοκτάχρονος ανακαλύπτουν τη σεξουαλικότητά τους («Πράσινος»), μια νεαρή αστυνομική ονειρεύεται διέξοδο στο συναισθηματικό της αδιέξοδο («Λετονία»), μια γυναίκα ασφυκτικά στην κατοπτική σχέση με δύο φίλους από τους οποίους ο πρώτος αυτοκτονεί («44016»), ένας αδελφός σχεδιάζει την εκδίκησή του («Ο άσωτος αδελφός»), ο Μανόλης και η Ελένη απομακρύνονται ο ένας απ' τον άλλον σταδιακά και αμήχανα («Ένας μικρός βαθύς λεκές»), κάποιος καίγεται από τις αναμνήσεις του περιφερόμενος στο φλεγόμενο αττικό καλοκαίρι («Φωτιά»), ένα ζευγάρι προσπαθεί να επινοήσει τη δική του γλώσσα λίγο πριν φύγει από την Πράγα («Summertime in Prague»), ένα άλλο αναζητά την ανθρώπινη επαφή ανάμεσα σε δύο πτήσεις σ' ένα αεροδρόμιο («In transit»), κάτι κρύβει η πλούσια ερωτική ζωή της ηρωίδας στο «Διακριτικότητα», κάπως επιδρά η υπερσεξουαλική ζωή της μητέρας στον γιο («Η μαμά και η πουτάνα»). Τέλος, η απολύτως

ΙΑΚΩΒΟΣ
ΑΝΥΦΑΝΤΑΚΗΣ

«Ομορφοί έρωτες»

Διηγήματα

Πατάκης, 2017

Σελ. 174

ακύμαντη ζωή ενός ζευγαριού («Ένα πολύ ήσυχο ζευγάρι») σχολιάζει τη θεσμική μορφή του συμβιβασμένου έρωτα εντός του γάμου, στο διήγημα που κλείνει τη συλλογή.

Όσο για τον τίτλο, αυτός νομίζω ότι συνδέει τη συλλογή με την παράδοση του είδους, ανακαλώντας, όπως υπαινιχθήκα, τόσο την εξερεύνηση εκείνης της απαγορευμένης περιοχής της σεξουαλικότητας που αποτόλμησε ο Λεοπόλδος Μαζόχ στους «Σκληρούς έρωτες» όσο και, κυρίως, εκείνες τις δεκατρείς αφηγηματικές περιπέτειες των «Δύσκολων ερώτων» του Ιταλο Καλβίνο για το ανεκπλήρωτο της ανθρώπινης επικοινωνίας: «η μη συνάντηση δύο ανθρώπων όχι μόνο ως αιτία ερωτικής απελπισίας αλλά και ως η πραγματική ουσία της ερωτικής σχέσης».

Ανδρες και γυναίκες, λοιπόν, γδέρνονται ο ένας στα νύχια του άλλου, σ' έναν ατελείωτο αγώνα γεμάτο δοκιμασίες και βασανιστήρια. Παντού και πάντα, παρούσα η ανάγκη του ανθρώπου ν' αγαπηθεί. Τα κείμενα του τόμου, με μικρότερη ή μεγαλύτερη επιτυχία, με θέρμη ή συγκρατημένη ψυχρότητα, αφουγκράζονται τις ανθρώπινες επιθυμίες (ομολογημένες, κρυφές ή καταπιεσμένες) και δείχνουν αμέριστη κατανόηση στο «πάσχον σώμα». Κείμενα, λοιπόν, σωματικά (πώς αλλιώς;), τα οποία θεματοποιούν ανθρώπινα σώματα που ποθούν, επιθυμούν και χειμάζονται. Σκληρός ή δύσκολος ο έρωτας, πλην, πάντα όμορφος, ακόμα και αν πρέπει κανείς να ψάξει να βρει τις κρυφές ομορφιές του.